

Amasya Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine Üye Yetiştiricilerin Yayım ve Eğitim Faaliyetlerindeki Tutum ve Davranışlarının İncelenmesi*

Umut GÜL¹

Özet

Türkiye’de hayvancılık, ulusal ekonomide ve tarım sektöründe önemli bir yere ve potansiyele sahiptir. Hayvancılıkla uğraşan yetiştiricilerin eğitimi hayvancılığın gelişimi açısından çok önemlidir. Bu çalışma ile Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği (DSYB)’nin Amasya ilindeki süt hayvancılığı yapan tarımsal işletme sahiplerine yönelik uyguladığı yayım ve eğitim faaliyetlerindeki tutum ve davranışları incelenmiş ve bu amaç doğrultusunda birliğe üye olan 60 yetiştirici ile anket çalışması yapılmıştır. Bölgedeki yetiştiricilerin sosyo-ekonomik özellikleri incelenerek, almış oldukları eğitimden memnuniyet durumu, alınan eğitimin ücretli olması durumundaki tutum ve davranışları, eğitimden öğrenilen bilgileri diğer yetiştiricilerle paylaşma durumu, eğitim için ücret ödemeyi kabul etmeleri halinde ne kadarlık bir ödeme yapabilecekleri gibi konular incelenmeye çalışılmıştır. Birliğin yürütmüş olduğu yayım ve eğitim faaliyetlerinin yetiştiricilerin bilgi düzeylerine katkısının genel olarak olumlu olduğu, yetiştiricilerin eğitim faaliyetine katılmaktan memnun olduklarını, eğitimde öğrenilen konuların kendilerine bir katkısının olacağını düşündükleri zaman eğitim için bir ücret ödemeyi kabul edebileceklerini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği, Hayvancılık, Tarımsal Yayım ve Eğitim

Examination of Attitudes and Behaviors in Extension and Training Activities of Amasya Cattle Breeders Association Member Breeders

Abstract

Livestock in Turkey has key position and potential in national economy and agricultural sector. The education of breeders who labor livestock is very important in terms of development of livestock. It has aimed to analyze attitudes and behaviors of extension and training activities that are applied for agricultural enterprises that are engaged dairy farming by Cattle Breeders’ Association in Amasya province and in accordance with this purpose, it has done a survey study with 60 member breeders. Also it has examined breeders socio-economic structure, satisfaction status from training, attitudes and behaviors in case of a paid-training, sharing of knowledge with other breeders, and how much they can pay if they accept to pay for training. It has determined that extension and education activities by Association is contributed an positive effect on breeders’ knowledge level, breeders are pleased to participate training activities, and they can accept to pay for training if the training provide a contribution for themselves.

Key Words: Cattle Breeders Association, Livestock, Agricultural Extension and Education

JEL Kodları: Q16, D71- R&D/Agricultural Extension Services, Associations

Geliş Tarihi (Received): 28.03.2015

Kabul Tarihi (Accepted): 01.06.2015

* Bu Çalışma Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü doktora tez çalışmasından türetilmiştir.

¹ Dr., Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü, umut.gul@tarim.gov.tr

1. Giriş

Hayvancılık; insanların sağlıklı ve dengeli beslenmesi, hayvancılığa bağlı sanayinin gelişmesi, kırsal alanda kısa vadede ve en az yatırımla istihdam yaratılması, aile ekonomisinin desteklenmesi, kalkınmadaki öncelikli yörelerin gelişmesi, tarımda rantabilitenin artırılması, dış ticaret dengelerinin sağlanması ayrıca AB'ne girişte en kritik alt sektör olması nedeniyle Türkiye için hayati öneme sahip bir sektördür. Günümüz hayvancılığın en önemli sorunlarından birisi işletme yapılarının küçük olması ve buna bağlı olarak örgütlenme konusunda henüz istenen seviyede olmaması olarak gösterilebilir. Türkiye'de büyükbaş hayvanı bulunan işletmelerin %59.7'si 1-4 baş hayvana sahipken bu işletmelerde bulunan hayvanların toplam büyükbaş hayvan sayısına oranı %21.6'dır. Bu da büyükbaş hayvancılıkta işletmelerin büyük bölümünde hayvan varlığının az, dolayısıyla sürü büyüklüğünün de çok küçük olduğunu göstermektedir. Büyükbaş hayvancılık yapan işletmelerde 1-49 baş hayvanı bulunan işletmelerin toplam hayvan sayısının %91'ine sahip olması ise bu işletmelerin uzmanlaşmış hayvancılık işletmeleri dahi olsa büyük ölçekli olmadığını göstermektedir (Özüdoğru, 2010).

Küçük tarım işletmelerinin yapısal dezavantajlarının ortadan kaldırılması, ekonomik açıdan güçlendirilmeleri ve kırsal alanda sürdürülebilir kalkınmayı sağlayacak en önemli araçlardan biri üretici örgütleridir. Tarımda üretici örgütlenmesinin ana amacı: verimliliği yükseltmek ve üretimden tüketim aşamasına kadar tarımsal ürünlerin değerlendirilmesi suretiyle üreticinin gelirini ve pazardaki konumunu yükseltmektir. Türkiye hayvancılığında; işletmelerin küçük ölçekli olması, çevresel ve genetik nedenlerden kaynaklanan verim düşüklüğü, finansman yetersizliği, pazarlama sorunları, hijyen ve kaliteye ilişkin sorunlar, yetiştiricilerin ürününü eder fiyata satamaması, girdi fiyatlarının ve dolayısı ile üretim maliyetlerinin yüksekliği, eğitim ve yayım hizmetlerinin yetersizliği ve yetiştiricilerin bilgi ve teknoloji kullanımında

yetersiz kalmaları gibi sorunları nedeniyle, üretimden pazarlamaya kadar olan süreçte, yetiştiricilerin sorunlarına çözüm getirebilecek, birbirleriyle koordineli, güçlü ve ayakları üzerinde durabilen, teknik ve idari alt yapısı güçlendirilmiş örgütlerin oluşturulması kaçınılmazdır (İnan vd., 2000). Türkiye'deki üretici birliklerinden biri olan Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birlikleri (DSYB) hakkındaki kanun tasarısı 8 Mart 1995 tarih ve 22221 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. DSYB; yetiştiricilerin kendi aralarında teşkilatlanarak, üstün verimli hayvanların yetiştirilmesi için yurt içinde yetiştirilen ya da yurt dışından ithal edilen ırkların genetik potansiyellerinin geliştirilmesi, verimlerini arttırılması, bunların soy kütüğü ve verim kayıtlarının tutulması, hayvanlarla ilgili sağlık ve sigorta işlemlerinin yürütülmesi, üyelerinin eğitimlerinin sağlanması, ihtiyaçlarının temin ve tedariki ile ürünlerinin yurt içinde ve dışında pazarlanması, üretim maliyetlerinin düşürülmesi ve ürünlerinin değerlendirilmesi için gerekli tesislerin kurulması ve işletilmesi amacıyla kurulan örgütlerdir. Aralık 2012 tarihi itibariyle Merkez birliğine üye birlik sayısı 80'e ulaşmıştır (TDSYB, 2013). Tarımsal gelişmenin odağında daima insanın bilgiyi geliştirme, işleme, yayma, paylaşma ve kullanımındaki etkinliği vardır. Bugün tarım, bilgiye dayalı niteliğini giderek artırmakta, insanın yalnız çevre koşullarına değil, doğrudan biyolojik materyale müdahalesini de kapsamına almaya çalışmaktadır. Artık bilginin temel kaynağı çiftçinin tarlası değil, profesyonel araştırmacıların yürüttüğü bilimsel çalışmalardır. Tarımla ilgili bilgilerin çiftçilere iletilmesi ve öğretilmesi için çok sayıdaki ve kademedeki örgün eğitim kurumları yanında, çok geniş yaygın eğitim hizmetleri de yürütülmektedir (Kızılaslan, 2009). Tarımsal yayım faaliyetleri, tarımsal verimliliği yükseltmede ve tarım sektörünün gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Sezgin, 2010a). Bu kapsamda hayvancılıkla uğraşan yetiştiricilerin eğitimi hayvancılığın gelişimi açısından çok önemlidir. Yetiştiriciler hayvan besleme, hayvan sağlığı, verim, süt

kalitesi ve hijyeni, yem bitkileri üretimi, örgütlenme vb. konularda gerekli bilgilerin tamamına sahip değillerdir. Bunda, eğitim ve yayım hizmetlerinin yetersiz olması, kamu tarafından tek olarak yürütülmesi, gerekli teknik donanım ve eleman yetersizliği, bürokratik engeller, işletme ölçeklerinin küçük ve dağınık olması, yetiştiricilerin eğitim seviyesinin düşük olması, örgütlenme yetersizliği, mevcut örgütlerin kaynak yetersizliğinden dolayı eğitim ve yayım hizmetlerine gereken önemin verilmemesi, eğitim ve yayım hizmetlerinin süreklilik arz etmemesi gibi olumsuz faktörler etkili olmuştur. Yetiştiricilerin bakım ve besleme konusundaki bilgi eksiklikleri hayvanların verim düzeylerinin yükseltilmesi yanında hijyenik şartlarda ve kaliteli üretim yapılmasını da engellemektedir (Çelik ve ark.,1997). Ayrıca süt sığırcılığının kendine özgü karakteristikleri nedeniyle yayım ve eğitim faaliyeti yürütülürken yetiştiricilerin tutum ve davranışları da dikkate alınmalı ve eğitim konular buna göre belirlenmelidir (Armağan ve ark., 2008). Diğer yandan tarımsal yayım hizmetlerine ve yayımcıya bakış açıları, kendi koşullarından kaynaklanan sınırlamalar çiftçinin tutum ve davranışlarını da ortaya koymaktadır. (Kızılaslan, 2009). Bu araştırma, geleneksel ve modern süt sığırcılığı faaliyetleri yapan işletmelerin bir arada bulunduğu Amasya ili Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine üye işletmelerin yayım ve eğitim faaliyetlerindeki tutum ve davranışları incelenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda birliğe üye yetiştiricilerin sosyo-ekonomik yapıları, birliğin yürütmüş olduğu tarımsal yayım ve eğitim faaliyetinin yetiştiricilerin bilgi düzeyine katkı yapma durumu, alınan eğitimin ücretli olması durumundan yetiştiricilerin bu konudaki davranışları, eğitimde öğrenilen bilgileri diğer çiftçilere aktarma konusundaki tutumları araştırılmıştır.

2. Materyal ve Yöntem

Bu araştırmanın ana materyalini, Amasya ilinde geçimini süt sığırcılığı faaliyeti ile sağlayan işletmelerden Amasya Damızlık Sığır

Yetiştiricileri Birliği (ADSYB)'ne üye olan yetiştiricilere uygulanan 60 adet anket oluşturmuştur. Araştırmada ayrıca, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB), Amasya Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, DSYB, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), gibi ulusal ve uluslararası kurumlara ait yayınlar ve internet sayfalarından faydalanılmıştır. Ayrıca önceden yapılmış olan ulusal ve uluslararası araştırmalar ile çeşitli kurumların yayınladığı kitap, dergi, istatistik ve raporlar incelenerek gerekli bilgiler kullanılmıştır. ADSYB Merzifon ilçesinde kurulu olup, 7 ilçede faaliyet göstermektedir. Araştırma Popülasyonu, örnekleme aşamasında zaman ve ekonomik kısıtlar göz önüne alınarak birliğin üye sayısı açısından %68.4'ünü kapsayan ve en aktif olduğu 3 ilçeden oluşturulmuştur. Bu ilçeler Merkez (%33.9), Merzifon (%18.2), Gümüşhacıköy (%16.3) dür. Örnekleme hesabına, sadece bu 3 ilçede süt sığırcılığı ile uğraşan ADSYB ye üye olan işletmeler dâhil edilmiştir. Bu üç ilçede süt sığırcılığı ile uğraşan ADSYB'ne üye olan işletmelerin sayısı 1504'dür. Bu üyelerin tamamı ile çalışma imkânı olmadığından birliği temsil edebilecek örnekler istatistiksel yöntemler kullanılarak belirlenmiştir. Bunun için öncelikle, ADSYB'ye üye olan işletmelere ait hayvan varlıkları DSYMB kayıtlarından temin edilmiştir.

Örnek seçiminde iki kriter dikkate alınmıştır:

DSYB'ne kayıt olabilmek için minimum beş baş sağmal inek sahibi olmak gerekmektedir. Ancak DSYB'ne kayıt olduktan sonra sağmal inek sayısında azalma olan işletmeler olduğundan, ayrıca hayvan varlıklarını homojen bir şekilde ortaya koyabilmek amacıyla işletmelerin sahip oldukları hayvan varlıkları Büyükbaş Hayvan Birimi (BBHB)'ne çevrilmiş 5 ve 5'den daha büyük BBHB'ne sahip olan işletmeler örneklemeye dâhil edilmiştir. BBHB'ne dönüştürmede Tablo 1'deki değerler kullanılmıştır.

Ayrıca birliğin üyelerine yönelik olarak yürütmüş olduğu yayım ve eğitim faaliyetlerini daha sağlıklı bir şekilde analiz edebilmek için

birliğe son 1 senede üye olan işletmeler örneklemeye dahil edilmemiştir.

Tablo 1. Büyükbaş hayvan birimi tablosu

Hayvanlar	BBHB Dönüşüm Katsayısı
İnek	1
Düve	0.7
Dana	0.5
Buzağı	0.2
Boğa	1,4

Kaynak: Erkuş ve ark.,1995

Bu ölçütler dikkate alınarak, örnek ana kitesinin belirlenmesinde; Amasya ili, Merkez, Merzifon, Gümüşhacıköy ilçelerinde süt sığırcılığı ile uğraşan, 5 BBHB ve üzeri hayvan varlığına sahip, üye olan 1070 işletme popülasyona dahil edilmiştir. Daha sonra sonlu anakitle örnekleme yöntemi ile anket sayısı belirlenmiştir. Bu amaçla kullanılan oransal örnek hacmi formülü aşağıda verilmiştir (Miran, 2007):

$$n = \frac{N_p (1 - p)}{(N - 1)\sigma_{px}^2 + p(1 - p)}$$

Formülde;

n= Örnek hacmi

Np = Ana kitle

P= Üzerinde çalışılan özelliğin ana kitledeki oranı

σ^2_{px} = Varyans

Formüle göre; güven aralığı %90, hata payı 0.1, p 0.4, q ise 0.6 (1-p) alınmıştır. Bu hesaplamalar sonucunda üye olan işletmeler için örnek hacmi 60 olarak hesaplanmıştır. Bu örnek sayısı ilçelere ağırlıkları oranında dağıtıldığında Merkez ilçede 20, Merzifon ilçesinde 21 ve Gümüşhacıköy ilçesinde ise 19 yetiştirici ile anket yapılmıştır.

3. Bulgular

Araştırma bulgularını oluşturan, veriler saha çalışması ile elde edilmiş olup, veriler 2012 yılı tarımsal üretim dönemine aittir. Araştırmanın bu bölümünde; Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'ne üye olan yetiştiricilerin yaşları, eğitim düzeyleri, gelir düzeyleri, sosyal güvenceleri gibi sosyo-ekonomik özellikleri ele alınmıştır. Araştırma bölgesinde görüşülen tüm yetiştiricilerin erkek olması nedeni ile çalışmada sosyo-ekonomik özelliklerden bir tanesi olan cinsiyet değişkeni ele alınmamıştır.

Yaş, tarımsal faaliyetlerin yürütülmesinde ve üretici tutum ve davranışlarında önemli bir faktördür (Köksal, 2009). Bu amaçla yetiştiricilerin yaşlarının hayvancılıkla ilgili eğitim alıp almamasında etkili olabileceği düşünülerek incelenmeye çalışılmıştır. İnceleme sonucunda yetiştiricilerin 23 ile 79 yaş aralığında ortalama yaşlarının ise 48.3 olduğu tespit edilmiştir. Yetiştiricilerin %83.4'ü kendisini orta ve iyi gelir grubuna dâhil ederken, %95'inin ise herhangi bir sosyal güvencesinin olduğu belirtilmiştir.

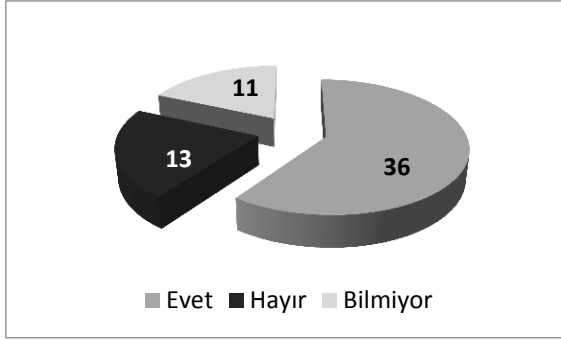
Tablo 2. Eğitim faaliyetlerinin yetiştiricilerin bilgi düzeylerine katkısı

Eğitim etkisi		Üye
Katkısı oldu	Sayı	47
	%	78.3
Katkısı olmadı	Sayı	13
	%	21.7
Toplam	Sayı	60

Hayvancılıkla uğraşan yetiştiricilerin eğitimi hayvancılığın gelişimi açısından çok önemlidir. Amasya Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğinin yürütmüş olduğu eğitim faaliyetlerinin yetiştiricilerin bilgi düzeylerine katkısı Tablo 2’de verilmiştir. Yetiştiricilerin %78’i eğitimin bilgi düzeylerine katkısı olduğunu ifade ederken, eğitimin herhangi bir katkısı olmadığını belirtenlerin oranı ise %21.7’dir.

Ücretli olması halinde birliğe üye olan yetiştiricilerin birliğin yürütmüş olduğu yayım ve eğitim faaliyetlerinin katılma durumu Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Yetiştiricilerin ücretli eğitime katılma durumu (sayı)

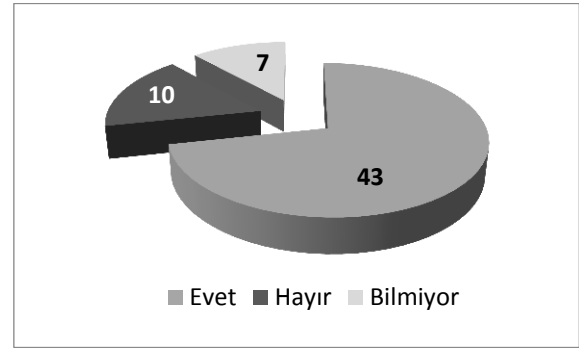
Yetiştiricilerin %60’ı eğitim ücretli de olsa kendisine bir faydası olacaksa mutlaka katılmayı istediğini ifade ederken, %18.3’ü katılıp katılmama konusunda kararsız olduğunu belirtmiştir. Eğitim paralı olsaydı katılmazdım diyenlerin oranı ise %21.7 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre yetiştiricilerin bilgiye olan ihtiyacının ve bilgiye olan talebin yüksek olduğu, eğitimin kendisine herhangi bir katkı sağlaması durumunda bunun için rahatlıkla ücret ödeyebileceği tespit edilmiştir.

Yetiştiricilerin öğrendikleri bilgileri diğer Çiftçilerle paylaşma durumu da Şekil 2’de incelenmeye çalışılmıştır. Yetiştiricilerin %71.7’si herhangi bir karşılık olmadan öğrendikleri bilgileri diğer yetiştiricilerle paylaşabileceğini ifade ederken, paylaşmayacağını belirtenlerin oranı ise %16.7 olarak tespit edilmiştir.

Bilgi paylaşımının bilgiye ödenen ücret ile doğru orantılı olduğu, yetiştiricinin eğitime ücret ödemesi durumunda öğrendiği bilgiyi diğer yetiştiricilerle paylaşma konusunda daha tutucu bir davranış içine girdiği tespit edilmiştir.

Eğitimin ücretli olması durumunda bu bilgileri diğer yetiştiricilerle paylaşabilirim diyenlerin oranı %51.7 iken, paylaşmam diyenlerin oranı ise %30 olarak tespit edilmiştir (Şekil 2).

Şekil 2. Yetiştiricilerin öğrendikleri bilgileri diğer çiftçilerle paylaşma durumu

Araştırma sonucunda, birliğe üye olan yetiştiricilerin bundan sonra yapılacak eğitim faaliyetlerine katılma konusunda istekli davrandıkları ve eğitimin faydalı olacağını düşündüklerinde bunun için belli bir ücret ödemeyi de kabul edebileceklerini ifade etmişlerdir.

Yetiştiricilerin aldıkları eğitim için ne kadar ücret ödeyebileceğine yönelik yapılan inceleme tablo 3’de verilmiştir. Yetiştiricilerin aldıkları eğitim karşılığı olarak bir yıl süresince ödeyebileceği eğitim ücreti 240 TL ile 3000 TL arasında değişmektedir.

Yetiştiricilerin aldıkları eğitimin faydalı olacağına inanmaları durumunda kesinlikle belli bir miktarda ücret ödemeyi kabul edebileceklerini ifade etmişlerdir. Yetiştiricilerin %45’i 401-600 TL arasında bir ücret ödemeyi kabul ederken, 600 TL ve üzeri bir ücret ödeyebileceğini belirtenlerin oranı ise %20 olarak tespit edilmiştir (Tablo 3). Birliğin

yetiştiricilere yönelik olarak düzenlemiş olduğu eğitim faaliyetlerine katılma durumu ile yetiştiricilerin eğitim düzeyi arasındaki ilişki Tablo 4’de açıklanmıştır.

Eğitimin ücretli olması durumunda katılım diyen yetiştiricilerin oranı ilkokul mezunlarında %47, ortaokul mezunlarında %31, lise ve üzeri

mezunlarda ise %19.4 olarak belirlenmiştir. Ücretli olursa eğitime katılmam diyenlerin oranı ise ilkokul ve ortaokul mezunlarında %39, lise ve üzeri eğitime sahip yetiştiricilerde ise %15.4 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 3. Yetiştiricilerin eğitim için ödeyebileceği yıllık ücret

	Sayı	%
240-400 TL	21	35
401-600 TL	27	45
601 TL Üstü	12	20
Toplam	60	100

Yetiştiricilerin eğitim düzeyi ile eğitimin ücretli olması durumunda eğitime katılma durumu arasındaki ilişkiyi incelemek üzere yapılan ki-kare testine göre iki grup arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlı bulunamamıştır.

Birliğin yetiştiricilere yönelik olarak düzenlemiş olduğu eğitim faaliyetlerine katılma durumu ile yetiştiricilerin gelir düzeyi arasındaki ilişki Tablo 5’de açıklanmıştır. Eğitimin ücretli olması durumunda katılım diyen yetiştiricilerin oranı düşük gelir grubunda

%13, orta gelir grubunda %61, iyi gelir grubunda ise %25 olarak belirlenmiştir. Ücretli olursa eğitime katılmam diyenlerin gelir dağılımına göre incelediğimizde ise eğitime katılmam diyenlerin %31’i düşük gelir grubunda, %54 orta gelir grubunda, %15’i ise iyi gelir grubunda yer aldığı tespit edilmiştir. Yetiştiricilerin gelir düzeyi ile eğitimin ücretli olması durumunda eğitime katılma durumu arasındaki ilişkiyi incelemek üzere yapılan ki-kare testine göre de iki grup arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlı bulunamamıştır.

Tablo 4. Eğitimin ücretli olması halinde katılma durumu ile eğitim düzeyi arasındaki ilişki

		Eğitime katılma durumu			
		Evet	Hayır	Bilmiyor	
Eğitim düzeyi	Okuryazar	Sayı	1	1	1
		%	2,8	7.7	9.1
	İlkokul	Sayı	17	5	3
		%	47.2	38.5	27.3
	Ortaokul	Sayı	11	5	5
		%	30.6	38.5	45.5
	Lise ve üzeri	Sayı	7	2	2
		%	19.4	15.4	18.2
	Toplam	Sayı	36	13	11
		%	100.0	100.0	100.0

$P > 0.10$, $p = 0.874$ istatistiki olarak anlamlı değil

Tablo 5. Eğitimin ücretli olması halinde katılma durumu ile gelir düzeyi arasındaki ilişki

			Evet	Hayır	Bilmiyor
Gelir	Düşük	Sayı	5	4	1
		%	13.9	30.8	9.1
	Orta	Sayı	22	7	5
		%	61.1	53.8	45.5
	İyi	Sayı	9	2	5
		%	25.0	15.4	45.5
Toplam	Sayı	36	13	11	
	%	100.0	100.0	100.0	

$P > 0.10$, $p = 0.374$ istatistiki olarak anlamlı değil

Yetiştiricilerin eğitim için ücret ödeme istekliliğinin de en önemli kriter eğitimin bilgi düzeylerine herhangi bir katkısının olup olmamasına göre değişmektedir. Eğitimin olumlu bir katkısının olacağı düşünülen yetiştirici ekonomik durumuna göre değişmekle birlikte belli bir miktarda ücret ödemeyi kabul etmektedir.

Kutlar ve ark., (2014), Kırsal Alanda Kadınların Tarımsal Yayım Hizmetlerinden Yararlanma Olanakları: Burdur ili örneği adlı araştırmalarında da Türkiye’de üreticilerin yıllarca ücret ödemediği devletin yayım hizmetlerinden yararlandıklarını, ancak özel tarım danışmanlık ofislerinin açılması ve yaygınlaşması ile artık üreticilerinde bilgiye ücret ödemeyi kabul edebilecekleri sonucuna ulaşmışlardır.

4. Sonuç

Tarımsal yayımın etkin hale getirilmesi için farklı yayım modellerinin yanında çiftçinin tutum ve davranışlarının da önemi büyüktür. Hayvancılıkla uğraşan yetiştiricilerin eğitimi hayvancılığın gelişimi açısından çok önemlidir. Araştırmanın amacı geleneksel ve modern süt sığırcılığı faaliyetleri yapan işletmelerin bir arada bulunduğu Amasya ilinde Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine üye işletmelerin yayım ve eğitim faaliyetlerindeki tutum ve davranışları incelenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda birliğe üye yetiştiricilerin sosyo-ekonomik yapıları, birliğin yürütmüş olduğu tarımsal yayım ve

eğitim faaliyetinin yetiştiricilerin bilgi düzeyine katkı yapma durumu, alınan eğitimin ücretli olması durumundan yetiştiricilerin bu konudaki davranışları, eğitimde öğrenilen bilgileri diğer çiftçilere aktarma konusundaki tutumları araştırılmıştır.

Bu araştırma sonuçlarına göre birliğe üye olan yetiştiricilerin eğitim seviyelerinin diğer yetiştiricilere göre daha yüksek olduğu, yetiştiricilerin büyük bir bölümünün sosyal güvencesinin olduğu ve gelir düzeyleri bakımından buldukları yörede orta ve iyi gelir grubunda yer aldıkları tespit edilmiştir. Ayrıca yetiştiricilerin %78’i eğitimin bilgi düzeylerine bir katkı sağladığını ifade etmişlerdir.

Eğitime katılıp katılmama yada eğitim için herhangi bir ücret ödeme konusunda eğitim düzeyi, yaş ve gelir gibi faktörlerin önemli bir etkisinin olmadığı belirlenirken, yetiştiricilerin eğitimlerin kendilerine olumlu anlamda bir katkı sağlayacağını düşündüklerinde ekonomik durumlarını da göz önüne alarak eğitim için belirli bir miktarda ücret ödemeyi kabul edebileceklerini ifade etmişlerdir. Sezgin (2010), “Çiftçilerin Tarımsal Yayımın Finansmanına Katılma İsteklerini Etkileyen Faktörlerin Analizi” adlı çalışmada üreticilerin tarımsal yayımın finansmanına katılma isteklerini etkileyen faktörleri; bölgesel farklılıklar, üretici geliri ve eğitimi, yayımcılar tarafından verilen bilgilerin faydalı olduğuna inanma, üreticilerin sorduğu sorulara yayımcıların tatmin edici cevaplar vermesi ve

üreticilerin bilgi edinmede kitle iletişim araçlarından faydalanma durumları olarak belirlemiştir. Sezgin (2010), çalışmasında geliri yüksek olan çiftçilerin, yayım hizmeti almak için belli bir miktar ücret ödemeye istekli oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca çiftçi eğitim durumunun da yayım hizmeti için ücret ödeme istekliliğinin olumlu yönde etkilediğini belirlemiştir.

Çınar ve Armağan (2009), “Üreticilerin tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetleri için ödemeye istekli oldukları ücretlerin belirlenmesi: Aydın ili örneği” adlı çalışmalarında ise hayvancılık geliri olan üreticilerin üzerinde öğrenim durumunun, kozmopolit davranışlarının, organizasyonlara katılım etkinliklerinin ve tarımsal yayım ihtiyaçlarının ödeme isteğine istatistiksel bakımından anlamlı etki ettiğini ortaya çıkartmıştır. Ayrıca ödeme yapmak isteyen hayvancılık geliri olan üreticilerin üzerinde yapılan analiz sonucunda ise ödeme tutarına, üreticilerin gelirinin, yaşının ve iş deneyiminin istatistiksel bakımdan anlamlı etki ettiğini tespit etmişlerdir.

Bu çalışma ile birliğin yapmış olduğu yayım ve eğitim faaliyetine daha kapsamlı, planlı ve sürdürülebilir bir şekilde devam etmesinin bölge hayvancılığı için çok faydalı olacağı ve bu çalışmalarının yürütülmesinde yetiştiricilerin üzerine düşen maddi ve manevi her türlü katkıyı sağlayacakları sonucuna varılmıştır.

Kaynaklar

Armağan,G. ve Özden, A., 2008. Türkiye’de Süt Sığırcılığı İşletmelerinin Tarımsal Yayım İhtiyaçları ve Yetiştiricilerin Örgütlenme ile İlgili Düşünceleri. Uludağ Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, VIII. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi, 21-25 Haziran 2008, Bursa.

Erkuş, A., Bülbül, M., Kıral,T., Açıl, F. ve Demirci, R.,1995. Tarım Ekonomisi. A.Ü.Z.F. Yayınları, No:5, Ankara.

Çelik, H. ve Ceylan, C., 1997. Hayvancılıkta Örgütlenme Sorunlarının Çözümünde Yayımın

Rolü. Hayvancılıkta Örgütlenme Sorunları Sempozyumu, 27-28 Kasım 1997, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi, İzmir.

Çınar, G. ve Armağan, G., 2009. Üreticilerin Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetleri İçin Ödemeye İstekli Oldukları Ücretlerin Belirlenmesi: Aydın ili örneği. Tarım Ekonomisi Dergisi 15(2): 83-92.

İnan, İ. H., Gülçubuk, B., Ertuğrul, C., Kantürer, E., Baran, E. A. ve Dilmen, Ö., 2000. Türkiye’de Tarımda Kırsal Kesim Örgütlenmesi. V. Türkiye Ziraat Mühendisliği Teknik Kongresi, 17–21 Ocak 2000, Ankara.

Kızılaslan, N., 2009. Çiftçilerin Tarımsal Yayım Konusundaki Tutum ve Davranışları: Tokat İli, Cilt 2, Sayı 4, Ankara.

Köksal, Ö., 2009. Organik Zeytin Yetiştiriciliğine Karar Verme Davranışı Üzerinde Etkili Olan Faktörlerin Analizi. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Doktora Tezi. Basılmamış yayın, Ankara.

Kutlar,İ.,Turhanogulları, Z., Kızılay, H., 2014. Kırsal Alanda Kadınların Tarımsal Yayım Hizmetlerinden Yararlanma Olanakları: Burdur İli Örneği. Anadolu Tarım Bilimleri Dergisi, 2014, 29(1):46-53, ISSN (Online) 1308-8769, Burdur.

Miran, B., 2007. Temel İstatistik, Ege Üniversitesi, Sayfa:297, İzmir.

Özüdoğru, T., 2010. Amasya Damızlık Sığır Yetiştiricilerinin Yöre Çiftçilerine Ekonomik Etkilerinin Analizi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı Doktora Tezi, Basılmamış yayın, Ankara.

Sezgin, A., 2010a. Hayvancılığa Yönelik Yeniliklerin Benimsenmesinde Kitle İletişim Araçlarının Etkisinin Analizi: Erzurum İli Örneği. Kafkas Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi Dergisi, Cilt 16 (1): Sayfa: 13-19.

Sezgin, A., 2010b. Çiftçilerin Tarımsal Yayımın Finansmanına Katılma İsteklerini Etkileyen Faktörlerin Analizi: Erzurum İli

Örneği. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Tarım Bilimleri Dergisi, Cilt 16: 116-122.

<http://www.dsymb.org.tr>,
19.07.2013

Erişim tarihi:

TDSYB, 2015. Türkiye Damızlık Sığır
Yetiştiricileri Merkez Birliği Web Sitesi,